

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Maximi Tyrii Dissertationes

Maximus <Tyrius>

Lipsiae, 1774

XI. 30. An orandus fit Deus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51003)

δὲ ἢ Διὸς ἡδονὴ καὶ τῆς Σαρδαναπάλλης ἐκείνης ἀργότερα.
Ὡ μύθων ἀπίστων, καὶ μηδεμιᾶ ποιητικῆ ἁρμονία
πρεπόντων.

vero Iouis voluptas etiam illa Sardanapali est ignauior. O in-
dignas fide, et omni poetica alienas harmonia, fabulas!

Λ Ο Γ Ο Σ Ι Α'.

Εἰ δεῖ εὐχεσθαι^f.

Ανὴρ φεῦξ, ἀργὸς τὸν βίον g, ἐραστὴς χρημάτων,
λαμβάνει τὸν Σάτυρον h, ὡς Φησὶν ὁ μῦθος, δαι-
μονα Φίλοινον, κεράσας οἴνω κρήνην, εἰς ἣν φοιτῶν

DISSERT. XI.

An orandus sit Deus.

Homo quidam Phryx, ut est in fabula, vitae desidis, pecu-
niaeque appetens, fontem quendam vino inficit: hunc
fontem fitis leuandae causa accedit Satyrus, vinosus Deus, bi-
bitque

DISSERT. XI. vulgo XXX.

f'Εἰ δεῖ εὐχεσθαι.] Vulgo
περὶ τῆ εἰ δεῖ εὐχεσθαι τῷ θεῷ,
contra quam iubent uterque
Mss. Precum vere necessita-
tem sustulerunt Peripatetici,
Cyrenaici, alique philosophi
qui vel Deum vel eius prou-
identiam negarunt, vel fatalem
vim rebus praeesse censuerunt,
ne Prodicī sectatores haereti-
cos memorem. Vide Clemen-
tem Alexandrinum Strom. VII.
p. 854. Origenem in Celsum
lib. II. pag. 68. Lucianum in
Ioue Confut. tom. II. p. 120.
ac Hieronymum in Matthaei
cap. VI. col. 20. At cum pri-
mis adeundi sunt Origenes
περὶ εὐχῆς §. 11. seqq. Proclus in

Platonis Timaeum lib. II. p. 64.
et Hierocles in Aur. Carm.
XLIX.

Sectio 2.

g ἀργὸς τὸν βίον.] Vitae desidis.
Non bene conuenit cum se-
quentibus. ibi enim Midas,
fame perditus, optat antiquam
suam πενίαν εὐφορον illam, et
καρποτρόφον. haec vero non sunt
signa ἀργίας desidiae, sed prouen-
tus ex labore, et cura rei fami-
liaris. Forte igitur scriben-
dum, ἀργεῖος τὸν βίον, vitae
rusticae: quo etiam ducunt cir-
cumstantiae Voti eius, τὴν
γῆν, τὰ δένδρα, τὰ λήια, τὰς λει-
μῶνας, τὰ ἄνθη omnia ex rure M.
h λαμβάνει τὸν Σάτυρον.] Xe-
nophi.

διψήσας ἔπινεν. Εὐχεται ὁ ἀνόητος φρυξ δαίμονι
αἰχμαλώτῳ ἰ, εὐχεται δὲ εὐχὴν, οἷαν εἰκὸς ἦν καὶ τῆ-
τον αἰτεῖν, καὶ ἐκεῖνον τελεσιργεῖν, γενέσθαι αὐτῷ τὴν
γῆν χρυσῆν, καὶ τὰ δένδρα χρυσᾶ, καὶ τὰ λῆια, καὶ
τὰς λειμῶνας, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἄνθη. Δίδωσι ταῦτα
ὁ Σάτυρος. Ἐπεὶ δὴ αὐτῷ ἐκεχερῦσωτο ἡ γῆ, λιμὸς
ἔχε φρύγας καὶ ὁ Μίδας ὀδύρεται τὸν πλῆτον, καὶ
ποιεῖται παλινοδίαν τῆς εὐχῆς, καὶ εὐχεται Σάτυρον
μὲν ἔκ' ἐτι, θεοῖς δὲ καὶ θεαῖς, ἐλθεῖν αὐτῷ τὴν ἀρχαίαν
πενίαν, τὴν εὐφορον ἐκείνην καὶ πάμφορον καὶ καρπο-

bitque, atque ita capitur. Petit dementissimus Phryx ille
a captiuo Deo votum, quod maxime et petere hunc, et per-
ficere illum decebat auream videlicet omnem sibi terram fieri,
aureas arbores, segetes, prata, pratorumque flores. Annuat
Satyrus. Cumque iam terram haberet auream, annonae
penuria Phrygas inuadit. Ibi Midas diuitias deplorare suas,
preces auerfari priores, nec vero Satyrum, vt prius, verum
Deos Deasque precari omnes, vt priorem sibi fertilem illam
foecundamque ac fructuosam restituant paupertatem; aurum
vero

noph. de Exped. Cyri lib. I.
cap. I. 13. Ἦν παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη
ἡ Μίδης καλεμένη, τῆ φρυγῶν βασι-
λέως, ἐφ' ἣ λέγεται Μίδας τὸν
[Σάτυρον] θηρεῦσαι οἶνον κερᾶσας
αὐτήν. Eum pariter Satyrum
vocant Philostratus Vit. Apoll.
VI. 27. et Iconum I. 22. ac
Himerius apud Photium cod.
CCXLIII. col. 2029. Aliis au-
tem Silenus dicitur. Vide
Herodotum VIII. 138. Cicé-
ronem Tusc. I. 48. Athe-
naeum lib. II. p. 45. Aelia-
num V. H. III. 18. denique
Pausaniam in Attic. p. 12.
Sane licet in eo differre tra-
duntur Satyri Silenique, quod

hi plus, illi vero minus aetate
sint profecti, vt docent Pausa-
nias lib. I. p. 54. et Seruius in
Virgilii Eclog. VI. 14. inter-
dum tamen haec nomina con-
fundere veteres. Sic Marsyas,
qui plerisque Silenus est, ab
aliis Satyrus appellatur. Adi-
fis If. Casaubonum de Satyr.
Poesi I. 2. p. 54. Modo au-
tem diuerso profus hanc fa-
bulam narrat Ouidius Metam.
XI. 89, seqq.

ἰ Δαίμονι αἰχμαλώτῳ εὐχεται δὴ
etc.] Ita distinguendum: et
legendum puto δὲ. Sic edi-
tum video. sed de hac muta-
tione filet Cl. Vir. M.

κ τὴν

τρόφον, τὸν δὲ^κ χρυσὸν ἀπελθεῖν εἰς ἐχθρῶν κεφαλὰς.
Ὁ μὲν ταῦτα εὐχετο^ι ποτνιώμενος, ἐτελείτο δὲ ἔδεν
μᾶλλον. Ἐπαινῶ τὸν μῦθον τῆς χάριτος, καὶ τῆς πρὸς
τάληθές ὁδῶ. Τί γὰρ δὴ ἄλλο αἰνίττεται, ἢ ἀνοήτης ἀν-
δρὸς εὐχὴν ἐπ' ἔδενί χρεῖσῶ, εὐχομένους μὲν ἵνα τύχη,
μεταγινώσκοντος δὲ ἐπειδὴν τύχη; Τὴν δὲ θήσαν τῶ Σα-
τύρῃ, καὶ τὰ δεσμά, καὶ τὸν οἶνον ἠνίξατο ὁ μῦθος· ὅτι οἱ
μὲν ἀπατήσαντες^μ, οἱ δὲ καὶ βιασάμενοι, τυχόντες ὧν
ἐπεθύμουν, ὧν εὐξάντο^ν, ἀνατιθέασι θεοῖς τὴν δωρεάν,
ὃ παρ' ἐκείνων λαβόντες. Οὐδὲν γὰρ τῶν μὴ καλῶν

vero in hostium transferant capita. Ille quidem cum
lacrymis haec petebat, frustra tamen. Vtrumque, tum leporem,
tum veritatem, ad quam nos deducit, laudo in fabula.
Quid enim aliud, quam dementissimi votum hominis, qui
aduersa sibi precatur, proponit; qui ut consequatur petit,
damnat cum consecutus est? Iam captiuitas, vinculaque, et
vinum Satyri occulte hoc innuunt; multos esse, qui petunt,
multos etiam, qui violenter aliquid impetrant, qui si voti po-
tiantur sui, a Diis se hoc donum, quod petebant, consecutos
volunt, quod est falsissimum. Nihil enim, quod bonum non
fit,

κ τὴν εὐφορον ἐκείνην, καὶ πάμ-
φορον, καὶ καρποτρόφον· τὸν δὲ etc.]
Si πάμφορον dixeris, possumus
carere caeteris, εὐφορον et καρ-
ποφόρον. Pro εὐφορον legendum
forte εὐπορον. sub τῷ πάμφορον
latere aliud quid opinor M.

I [Ὁ μὲν] ταῦτα εὐχετο] Vul-
go [ὁ μὲ] ταῦτα εὐχετο. Sed
multo conuenientior videtur
ea lectio, quam prae se fert
Harleian. Quin et ita laudat
Apostolius Cent. XIII. 19.

Ibid. ὁ μὲ ταῦτα εὐχετο ποτνιώ-
μενος· ἐτελείτο δὲ ἔδεν μᾶλλον.]
Sic distingue et lege, Ὁ μὲν

ταῦτα etc. Et ita Harleianus,
et Apostolius. M.

μ οἱ μὲν [ἀπατήσαντες,] Vul-
go ἀπαιτήσαντες, nec aliter Apo-
stolius. At vterque Mfs. lectio-
nem, quam recepimus, merito
repraesentant. Ac ita Paccius
in suo codice legit, vt ex eius
interpretatione manifestum.

ν ὧν εὐξάντο,] Reg. et Har-
leian. ἐχ ὧν εὐξάντο. Sic et
Apostolius. At cum particu-
lam negantem loco non con-
gruere Pet. Pantinus animad-
verteret, illi placebat καὶ ὧν
εὐξάντο.

δίδωσι θεός· ἀλλ' ἔστι ταῦτα δωρεὰ τύχης, ἄλογος ἀλόγῃ, οἷα καὶ παρὰ τῶν μεθύοντων φιλοφροσύνη. ^ο

β. τί δὲ λυδός, ὁ τῆ φρυγός ἀνοητότερος ρ; ἐκ εὐξάτο ^α μὲν τῶ ἀπόλλωνι ἐλεῖν τὴν Περσῶν ἀρχὴν, καὶ ἐθεράπευε χρυσῶ πολλῶ τὸν θεόν, ὥσπερ δωροδόκον δυνάστην ^ι; ἀκῶν δὲ αὐτῆ θανάτῳ ἐκ Δελφῶν ἐπισέλλοντος,

Κροῖσος ἄλυν ^ς διαβάς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει, ἐκδεχόμενος πρὸς ἡδονὴν τὸν χρυσμὸν διέβη ἄλυν, καὶ κατέλυσε τὴν λυδῶν μεγάλην ἀρχὴν. ἀκῶ δὲ καὶ παρ' Ὀμήρῳ εὐχομένῃς Ἕλληνας ἀνδρῶς,

fit, largitur Deus; sed ut beneficia, quae ab ebriis accipimus, ita haec insana insanae fortunae dona sunt.

2. Quid vero Lydus ille? non ipso Phryge est dementior? qui ab Apolline Persarum regnum petit, magnamque Deo vim auri mittit, nec secus cum illo agit, quam magistratibus suis plebs solet, quos muneribus corrumpunt? et cum saepius Delphis accepisset hoc oraculum,

Croesus Halyn penetrans magnam peruerteret opum vim, ex voto suo interpretatus est; quare et Halyn transit, et magnam Lydorum regnum euertit. Audio et apud Homerum Graecum quendam, qui precatur,

Iupiter

^ο οἷα [γμ] παρὰ τῶν μεθύοντων φιλοφροσύνη. Apud Apollonium legitur οἷα [αί] παρὰ τῶν etc. quod malim.

Ibid. οἷα καὶ παρὰ etc.] Deest articulus, οἷα καὶ αἰ παρὰ — φιλοφροσύνη. M.

Sectio β.

ρ τί δὲ λυδός, ὁ τῆ φρυγός ἀνοητότερος; Vulgo [δ] τῆ φρυγός ἀνοητότερος; Harl. vero lectionem, quam damus, exhibet, et sic in suo codice Pacius scriptum reperit.

q Ibid. ἐκ εὐξάτο] Mallem, ὅς (vel ὅς καὶ) εὐξάτο, deleta Interrog. post δυνάστην. M.

τ ὥσπερ δωροδόκον [δυναστήν;] Heinsius Maximum scripsisse censet ὥσπερ δωροδόκον [δικαστήν;] Non erat autem cur talem suspicionem foueret; nam

Δῶρα θεὸς πείθει, δῶρ' αἰδοίως [βασιλῆας,]

vt ait ille apud Platonem de Rep. lib. III. p. 434. Hinc βασιλῆας δωροφάγους memorat Hesiodus Op. et Dier. L. I. v. 38, 39, 261, 262. Vide sis infra §. 6. et Pet. Victorii Var. Lect. XII. 5.

s Κροῖσος ἄλυν] Scholiastes Lucani III. 272. Cum inter hos (Cyrum et Croesum) cersamen

de.

Ζεῦ πάτερ, ἢ Αἴαντα λαχεῖν, ἢ Τυδέος υἱόν,
 ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρῦσοιο Μυκῆνης
 καὶ δηλαδὴ ὁ Ζεὺς ἐπιτελεῖ τὴν εὐχὴν,
 ἔκ δ' ἔθορε κλῆρος κυνέης, ὃν ἄρ' ἠθέλον αὐτοῖ,
 Αἴαντος.

Καὶ τῷ μὲν Πριάμῳ εὐχομένῳ ὑπὲρ τῆς οἰκείας γῆς, βῆς
 καὶ οἷς ὁσημέραι τῷ Διὶ καταθύοντι, ἀτελῆ τὴν εὐχὴν
 τίθησι· τῷ δὲ Ἀγαμέμνονι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν,
 ἐπὶ τὴν ἀλλοτριὰν ἐλθόντι,

Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἢ ἀπονέεσθαί.

Καὶ ὁ Ἀπόλλων πρότερον μὲν ἔκ ἐπαμύνει τῷ Χρῦση
 ἀδικημένῳ, ἐπεὶ δὲ πρὸς αὐτὸν ἐπαρρησίασατο, καὶ
 ἀνέμνησε τῆς κνίσσης τῶν μηρίων, τότε τὸς ἰδὲ ἀφίησιν

*Jupiter, Aiakis da, vel magni Diomedis,
 Diuitit aut sortem regis prodire Mycenae:
 perficit votum Iupiter,*

*Exiliit galea fors, quam prodire pezebant,
 Aiakis.*

Et Priamo quidem, qui pro terra sua intercedit, boues quo-
 tidie ouesque Ioui maectat, votum irritum relinquit; contra
 Agamemnoni, qui alienam inuadit terram

promisitque, deditque,

Moenibus euersis Troiae, ut remearet ad Argos.

Et Apollo, qui antea Chrysaee iniuriam non vindicabat, post-
 quam libere eum increpuit, iussitque meminisset nidorem
 coxarum, quas obtulerat, tum demum sagittas suas in exer-
 citum

de imperio ageretur, Croesus *fius in sua versione sequitur, est*
consuluit Apollinem, cui ab eo *Ciceronis de Diuin. II. 55.*
aduersa (forsan obscura) re- *Vide sis ad XIX. 5.*
sponsa prolata sunt, *ε Ζεῦ πάτερ,] Iliad. η'. 179.*

Croesus perdet Halyn trans- *seqq.*
gressus maxima regna. *ἢ Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον]*

Interpretatio, quam Dan. Hein- *Iliad. η'. 113.*

ε ἐγγήμαρ

εις τὸ ἑλληνικὸν, ἐννήμας ἐποιχόμενος αὐτὰς ἕρῃας καὶ
οἷς καὶ κύνας x.

γ. τί ταῦτα· ὧ ποιητῶν ἄρισε; λίχνον καὶ δωρο-
δόκον τὸ θεῖον, καὶ μηδὲν διαφέρει τῶν πολλῶν ἁγ-
θρώπων; καὶ σὺ τὸ ἔπος τῆτο ἀποδεξόμεθα,

citum Graecorum emittit, ut ne a mulis quidem ouibusque
abstineat et canibus, quos nouem continuos invadit dies.

3. Quid haec sibi volunt, poetarum optime? helluonem
esse Deum putas, aut muneribus corrumpi, aut vulgi instar se
habere? visne etiam, ut hoc tuum verum credamus,

flectun-

x. ἐννήμας ἐποιχόμενος αὐτὰς
ἕρῃας καὶ οἷς καὶ κύνας.] Ver-
sus, ad quos respexit noster, se
sic habent Iliad A' 50-

Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῶχετο καὶ
κύνας ἐργῆς·

Αὐτὰρ ἐπεὶ αὐτοῖσι βέλος
ἔχεπέυκας ἐφίεις

Βάλλ'· αἰεὶ δὲ πυρὰὶ νεκίων
καίοντο θαμειοί.

Ἐννήμας μὲν ἀνά στρατὸν ὄχετο
κῆλα θεοῖο.

Vbi vides nullam οἶων, *ouium*,
factam mentionem. Harleian.
ἕρῃας non agnoscit at vterque
Mss. οἷς exhibet. Lege ἐννήμας
ἐποιχόμενος αὐτὰς (Graecos) καὶ
[ὄρεις] καὶ κύνας. Scholiafles
in Iliad. A' 50. ἕρῃας, ὄρεις.
Eustathius p. 31. λέγει παρὰ
τὸ ὄρος ὄρεας καὶ ἰωνικῶς ἕρῃας.
Adi sis Etymologicon M. in
ὄρεις, et quae nos ad Differt.
XXVIII. 7.

Ibid. αὐτὰς οὐρῆας καὶ οἷς καὶ
κύνας] Vide ipsos versus, Iliad.
A' 50. vnde discas scribi oportere
αὐτὰς, καὶ ἕρῃας et αὐτῆς
esse ipsos Graecos: tres enim
distincte numerat Homerus,

ἕρῃας, κύνας, et αὐτοῖς id est,
τοῖς ἑλλήσι Scholiafles vnde
Noster alibi, Diff. XXVIII.
P. 343. recte eos recenset, ἐπι-
φορὰν κυνῶν, καὶ ἀνδρῶν, καὶ ὄρειων
vbi male legitur ὄρειων. Hinc
etiam discas, istud, καὶ οἷς, esse
emblemata Maximi, non ab Ho-
mero. sic Diff. XIX, 6. inserit
locutioni Homericæ vocem
alienam κόσμοις et XXIV, 9.
de suo addit vocem ἀπορῶν loco
Platonis. Haec scripseram. Sed
iam video Harleian. non agno-
scere ἕρῃας, et pro οἷς vtrum-
que codicemque exhibere οἷς
vnde recte emendat Cl. *Danifius*
ὄρεις. Ceterum hoc loco exem-
plum habes Lectionis Duarum
Editionum in contextum ad-
missae. in Prima opinor Ma-
ximum scripsisse ἕρῃας, ut apud
Homerum; in Secunda, mu-
tasse in vocem profaicam ὄρεις,
hinc vtrumque, ἕρῃας καὶ οἷς,
vel οἷς, in Editt. vulgat. et
Cod. Regio. M.

Sectio γ'.

γ δωροδόκον τὸ θεῖον, καὶ μηδὲν
διαφέρει τῶν πολλῶν] Sic vter-
que

σρεπτοὶ δὲ τε^z καὶ θεοὶ αὐτοὶ;
ἢ τὸναντίον, ἄσρεπτον τὸ θεῖον, καὶ ἀτενές, καὶ ἀπαρ-
αίτητον^a; μετατίθεσθαι γὰρ καὶ μεταγινώσκειν προσ-
ῆκει μὴ ὅτι θεῶν, ἀλλ' ἔδδ' ἀνδρὶ ἀγαθῷ· ὁ γὰρ σρεπτός
ἀνὴρ καὶ μετανοητικός, εἰ μὲν εἰς τὸ βέλτιον ἐκ τῶ
Φαυλοτέρου μετατίθεται, πονηρῶς ἐβλεύσατο· εἰ δὲ
εἰς τὸ χεῖρον ἐκ τῶ βελτίου, πονηρῶς μετέθετο^b. τὸ
δὲ θεῖον ἔξω πονηρίας. Καὶ γὰρ ἦτοι ὁ εὐχόμενος ἄξιός
τυχεῖν ἂν ἤυξατο, ἢ ἔκ ἄξιός· εἰ μὲν ἔν ἄξιός, τεύξε-
ται καὶ μὴ εὐξάμενος, εἰ δὲ ἔκ ἄξιός, ἔ τεύξεται ἔδδ' ἔ
εὐξάμενος. Οὐτε γὰρ ὁ ἄξιός μὲν, παραλείπων δὲ
τὴν εὐχὴν, διὰ τῆτο ἔκ ἄξιός, ὅτι ἔκ ἤυξατο ἔτε
ὁ μὴ ἄξιός μὲν τυχεῖν, λαβεῖν δὲ εὐχόμενος, διὰ τῆτο
ἄξιός, ὅτι ἤυξατο· ἀλλ' αὐτὸ τὸναντίον, ὁ μὲν ἄξιός

flectuntur numina saepe?

an contra non flecti Deum, nec humana vota perficere, nec precibus moueri? Mutari enim, aut poenitentia duci, non Deo tantum, sed bono viro indignum est: homo enim, qui facile a proposito deducitur, mutatque sententiam, si a malo ad bonum abit, male consilium iniit; sin ad malum a bono, male consilium mutauit: improbitas autem in Deum non cadit. Iam qui petit, aut dignus est id consequi, aut indignus: si dignus est, consequetur, etiamsi non petat; si indignus, non consequetur, etiamsi petat. Nec enim qui dignus est, et non precatur, ob id indignus est, quod non precatur; neque qui indignus est consequi, et consequi precatur, propterea dignus est, quia est precatus: sed contra, qui consequi dignus est, nec Deo molestiam exhibet, eo dignior est

que codex, et optime quidem. Vulgo τὸ θεῖον praetermittunt, et exhibent δωροδόκον καὶ μηδὲν [διαφέροντα] τῶν etc.

^z σρεπτοὶ δὲ τε Iliad. l' 493.

^a καὶ [ἀτενές,] καὶ ἀπαραίτητον;] Sic Reg. et Harleian. Vulgo ἀτελές, quod ad Maximi nostri mentem non facit. Ἀτενές est

Tom. I.

constans et propositi tenax; qui sensus egregie loco conuenit.

Ibid. καὶ ἀτελές, καὶ ἀπαραίτητον. ;] Comeceram ἀκλινές. Sed Mss. habent, ἀτενές, quod optimum est. M.

^b πονηρῶς μετέθετο.] Sic Reg. vulgo μετετίθετο.

N

c [διὰ

λαβεῖν, μὴ ἐνοχλῶν, τυχεῖν ἀξιώτερος· ὁ δὲ ἔκ ἀξίως, ἐνοχλῶν, καὶ διὰ τῆτο ἔκ ἀξίως. Καὶ τῶ μὲν ἀναθήσομεν αἰδῶ καὶ θάρσος, διὰ μὲν τὸ θαρρῆν πιστεύοντι ὡς τευξομένῳ^c, διὰ δὲ τὴν αἰδῶ ἠσυχάζοντι, κὰν μὴ τύχη· τῶ δὲ ἀμαθίαν καὶ μοχθηρίαν, διὰ μὲν ἀμαθίαν εὐχομένῳ, διὰ δὲ μοχθηρίαν ἔκ ἀξιωμένῳ^d. τί δὲ; εἰ στρατηγὸς ἦν ὁ θεός, κὰτα ὁ μὲν σκευοφορεῖν ἀξίως ἦται τὸν στρατηγὸν ὀπλίτη χώραν, ὁ δὲ ὀπλιτεύειν ἐπιτήδειος τὴν ἠσυχίαν ἦγεν· ἄρα ἔκ κατὰ τὴν χρείαν τῆς τάξεως τὸν μὲν ἀχθοφορεῖν εἶα, τὸν δὲ εἰς τῆς ὀπλίτας ἔταπτεν; ἀλλὰ στρατηγὸς μὲν, κὰν ἀγνοήσῃ, κὰν δωροδοκήσῃ, κὰν ἐξαπατηθεῖ· τὸ δὲ θεῖον ἔκ τοῖστον ἔτε ἔκ εὐχομένοις δώσει παρὰ τὴν ἀξίαν, ἔτε ἔκ εὐχομένοις ἔκ δώσει κατὰ τὴν ἀξίαν.

est vt consequatur; qui vero indignus est, et molestus, etiam ob id indignus est. Et alteri quidem verecundiam fiduciamque tribuimus; fiduciam quidem, quod consecuturum se credat; verecundiam autem, quod quiescat, quamvis non consequatur; alteri imperitiam cum improbitate; imperitiam, quod Deos precetur; improbitatem, quod nihil impetret. Quid enim? si imperator exercitus Deus esset, peteretque ab eo, qui impedimentis tantum gestandis esset idoneus, cataphracti locum, contra, qui armis idoneus esset, quiesceret; an non e re exercitus futurum putas, vt hunc cum impedimentis relinqueret, illum ad cataphractos referret? Et tamen aut nescire potest, aut muneribus corrumpi imperator, aut decipi; quae in Deum non cadunt; quare nec precantibus dabit, si indigni sunt; neque non precantibus negabit, si digni.

4. Et

^c [διὰ μὲν τὸ θαρρῆν πιστεύοντι ὡς τευξομένῳ.] Vulgo διὰ μὲν τὸ [θάρσος] πιστεύοντι ὡς [ἀν] τευξομένῳ. Nos Mss. adhaeremus.

^d διὰ μὲν ἀμαθίαν εὐχομένῳ, διὰ δὲ μοχθηρίαν ἔκ ἀξιωμένῳ.] Sic Reg. et Harleian. quemadmodum in suo quoque Mss. Paccius legit. Vulgo διὰ μὲν

μοχθηρίαν ἔκ ἀξιωμένῳ, reliquis manifesto sensus detrimento neglectis.

Ibid. διὰ μὲν μοχθηρίαν ἔκ ἀξιωμένῳ.] Praclare, vt fere, suppleant Codices, διὰ μὲν ἀμαθίαν εὐχομένῳ, διὰ δὲ μοχθηρίαν ἔκ ἀξιωμένῳ. Vtinam plenius exhibuissent, τυχεῖν ἔκ ἀξιωμένῳ. rectius fuisset, nisi fallor. M.

Sectio

δ'. Καὶ μὲν τῶν ὅσα οἱ ἄνθρωποι εὐχονται γενέσθαι, Φησὶ^e, τὰ μὲν ἢ πρόνοια ἐφορᾷ, τὰ δὲ εἰμαρμένη καταναγκάζει^f, τὰ δὲ μεταβάλλει ἢ τύχη, τὰ δὲ οικονομεῖ ἢ τέχνη. Καὶ ἢ μὲν πρόνοια θεῶν ἔργον, ἢ δὲ εἰμαρμένη ἀνάγκη, ἢ δὲ τέχνη ἀνθρώπων, ἢ δὲ τύχη τῶν αὐτομάτων· διακεκλήρωνται δὲ τῶν ἑκάστων αἱ ὕλαι τῶν βίαι· ἢ τοῖνυν εὐχόμεθα, ἢ εἰς πρόνοιαν συντελεῖ θεῶν, ἢ εἰς εἰμαρμένης ἀνάγκην, ἢ εἰς ἀνθρώπων τέχνην, ἢ εἰς τύχης φορᾶν^g. Καὶ εἰ μὲν εἰς πρόνοιαν συντελεῖ, τί δεῖ εὐχῆς; Εἰ γάρ τοι προνοεῖ ὁ θεός, ἦτοι προνοεῖ τῶν ὅλων, τῶν δὲ κατὰ μέρος ἔφροντίζει (ὡσπερ οἱ βασιλεῖς σώζουσι τὰς πόλεις νόμῳ καὶ δίκῃ, ἔδιατείνοντες ἐφ' ἑκάστων τῆ φροντίδι) ἢ καὶ τῶν ἐπὶ

4. Et enimvero quaecunque sibi euenire precantur homines, aut prouidentia, aut fati necessitas, aut fortis instabilitas, aut postremo artis mutat dispensatio. Iam prouidentia Dei, fatum necessitatis, ars hominis, fors fortuiti opus est; et horum quidem singula vitam sortita humanam sunt: quae precamur ergo, aut ad prouidentiam Dei, aut ad fati necessitatem, aut ad artem humanam, aut ad cursum fortunae referenda sunt. Ac primo, ad prouidentiam si referantur, quid prece opus est? Si enim est Dei prouidentia, ea vel vniuersalia prouidet, singula vero negligit (sicut reges legibus ac iure vrbes gubernant integras, singulos autem non intuentur mortales) aut inter ea, quae singula respiciunt, censetur. Iam
vtrum

Sectio δ'.

^e εὐχονται γενέσθαι, [φησὶ,] H. Stephanus reponit φασί, Dan. vero Heinsius εὐχονται γενέσθαι [σφίσι.] Neuter recte: nam φησὶ sic passim adhibent Arrianus et Homiliarum Clementinarum scriptor, vt et inquit Latini. Vide nos ad Ciceronis de Fin. II. 24.

^f τὰ δὲ εἰμαρμένη] Praecedit,

ἢ πρόνοια· sequitur, ἢ τύχη, et ἢ τέχνη. ergo ἢ εἰμαρμένη· vt in sententia proxime sequenti, vbi eadem omnia. M.

^g ἢ εἰς [τύχης] φορᾶν.] Vulgo τέχνης. Absurde. Nos autem Reg. et Harleian. sequimur, id quod ipsa rerum diuisio postulat. Sic et Heinsius legendum vidit, sic et in suo codice Paccius legit.

N 2

b ἢ κτλ

μέρες ^h ἢ πρόνοια ἐξετάζεται. τί δὴ φῶμεν; βάλει τὸ
 ὅλα προνοεῖν τὸν θεόν; οὐκ ἐνοχλητέον ἄρα τῷ θεῷ ^k
 ἔ γὰρ πείσεται, ἢν τι παρὰ τὴν σωτηρίαν αἰτῆς τῆ
 ὅλα. τί γὰρ εἰ καὶ τὰ μόρια τῆ σώματος φωνὴν λαβόν-
 τα, ἐπειδὴν κάμνη τι αὐτῶν ὑπὸ τῶ ἰατρῶ τεμνόμενον
 ἐπὶ σωτηρία τῆ ὅλα, εὐξαιτο τῆ τέχνη μὴ φθαρῆναι;
 ἔκ ἀποκρηεῖται ὁ ἄσκληπιὸς αὐτοῖς, ὡς ἔχ ὑμῶν ἕνεκα,
 ὦ δαίμονα, χρεὶ οἴχεσθαι τὸ πᾶν σῶμα, ἀλλ' ἐκείνο
 σωζέσθω, ὑμῶν ἀπολλυμένων; Τῆτο καὶ τῷ σύμπαντι

utrum eligis? an ut circa uniuersa prouidentia uerfetur Dei?
 Non ergo obtundendus erit; si enim quid petas, quod cum
 salute pugnet uniuersi, non impetrabis. Quid enim si singu-
 lae corporis partes loqui incipient, quotiesque aliqua illarum
 morbo infecta amputanda est medico, postulet ab illo ne se
 corrumpat? annon resposurus illis est Aesculapius, non
 aequum est uestra causa, miserrimae, corpus interire totum;
 sed pereundum est uobis, ut illud conseruetur? Idem in uni-
 uerso

^h ἢ καὶ τοῖς ἐπὶ μέρες] Vulgo
 ἢ εἰ τοῖς, unde Dan. Heinius
 bene rescribit ἢ ἐν τοῖς. At cum
 Reg. det καὶ τοῖς, edidi ἢ καὶ,
 hoc est ἢ καὶ ἐν τοῖς ἐπὶ μέρες.

ⁱ ἐξετάζεται. τί δὴ φῶμεν;]
 Vulgo ἐξετάζεται, τί δὴ φῶμεν.
 Nos, sensu duce, distinctionem
 mutauimus.

^k βάλει τὸ ὅλα προνοεῖν τὸν
 θεόν; ἔκ ἐνοχλητέον ἄρα τῷ θεῷ]
 τῷ θεῷ pro αὐτῷ ponitur, cum
 praecesserit τὸν θεόν. Hoc, Ma-
 ximo adeo familiare, exemplis
 aliquot illustrare praestiterit,
 ne Lectorem in Nostro minus
 versatum moretur, aut mendi
 suspicionem moueat. Diff. XLI.
 3. περὶ ΓῆΝ σρέφεται, παντοίων
 σόνων καὶ ὄδουρμῶν ἐμπιπλάντα τὴν
 ΓῆΝ; id est, ἐμπιπλάντα αὐτήν.
 XVI. 4. εἴ τι ἀληθές ἢ ψυχρὸ

ξυνίησιν, ἀνάγκη ἀληθῆ εἶναι ταυτὶ τὰ
 σπέρματα ἐμπεφυτευμένα τῇ ψυχῇ
 pro αὐτῇ. XVII. 2. ὀρύσσοιτες
 τὴν χρυσόν, ἔχ ἱκανοὶ διαγι-
 νώσκων τὴν τῆ χρυσοῦ (i. e.
 αὐτῆ) φύσιν. XXI. 6. βασιλέων
 τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ διή (i. e. αὐτῶ,
 sibi) ὁμοίως, παραινέει δι' ὀνειράτων
 Ζεῦς. vide XXXVII. 4. ubi
 μυσικὴν ponitur pro αὐτῶν, cum
 praecesserit μυσική. et sect. 7.
 eiusd. Differt. ubi τῆ νηί, pro
 αὐτῇ, et ita in aliis sine numero
 locis, tum apud Nostrium, tum
 alios Scriptores, Profanos et
 Sacros. vide insigne exem-
 plum apud Arrianum Differt.
 II. 23. p. 250. ed. Lond. ubi
 τῆ πανδοκεία, et τῶ πανδοκεία, in
 eadem sententia, pro αὐτῆ et
 αὐτῶ et D. Iohannem XI. 22.
 2 Tim. I. 18. M.

l' Αἰθναῖοι

τέτω γίνεσθαι Φιλεῖ Ἀθηναῖοι λοιμώττησι¹, σείονται
 Λακεδαιμόνιοι, ἢ Θετταλία ἐπικλύζεται, ἢ Αἴτνη
 Φλέγεται. ὦν σὺ μὲν τὴν διάλυσιν Φθορὰν καλεῖς
 ὁ δὲ ἰατρὸς οἶδε τὴν αἰτίαν, καὶ ἀμελεῖ εὐχομένων τῶν
 μερῶν, σώζει δὲ τὸ πᾶν, Φροντίζει γὰρ τῆ ὄλῃ.
 Ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ μέρος προνοῆ ὁ Θεὸς, ἔδδ' ἐνταῦθα
 τοίνυν εὐκτέον. Ὅμοιον ὡς εἰ^m καὶ ἰατρὸν ἦται ὁ κάμνων
 Φάρμακον ἢ σιτίον. τέτω γὰρ, εἰ μὲν ἀνύσμιον, καὶ μὴ
 αἰτῆντι δώσει· εἰ δὲ ἐπισφαλές, ἔδδ' αἰτῆντι δώσει.
 Τῶν μὲν δὴ κατὰ τὴν πρόνοιαν ἔδδ' ἔτε αἰτητέον,
 ἔτε εὐκτέον.

ε. Τί δὲ τῶν κατὰ τὴν εἰμαρμένηνⁿ; Ἡ πάνταῦθα

verso hoc fieri videmus: pestes Athenienses, terrae motus
 Lacedaemonios exercet, Thessalos inundatio, ardet Aetna:
 horum tu interitum corruptionem vocas; causam vero novit
 medicus, nec preces membrorum respicit, sed totum con-
 servat, hoc enim illi curae est. Quod si singula curat
 Deus, ne sic quidem orandum est. Id enim tale est, ac
 si medicamentum aliquis, aut cibum, a medico poscat
 aeger: nam si prodest, et non petenti dabit; si nocet, ne
 petenti quidem. Eorum ergo, quae a providentia fiunt, nec
 petendum, nec orandum quicquam est.

5. Quid autem quae a fato? Nempé et hic ridiculae sunt
 preces:

1 Ἀθηναῖοι [λοιμώττησι] σείον-
 ται Λακεδαιμόνιοι, ἢ [Θετταλία]
 ἐπικλύζεται,] Vulgo Ἀθηναῖοι
 λοιμώττησι — ἢ Θάλαττα ἐπικλύ-
 ζεται. At in Reg. et Harl. est
 Θετταλία, quod et Paccii codex
 exhibuit, et H. Stephanus re-
 ponendum censuit. Altera mu-
 tatio non Mfs. sed re ipsa niti-
 tur. Infra Dissert. XLI. 4.
 [Λοιμώττησιν] Ἀθηναῖοι, σείονται
 Λακεδαιμόνιοι, ἢ [Θετταλία] ἐπι-
 κλύζεται. Eadem plane verba

repetuntur. Vide sis et Dif-
 fert. XIII. 4.

m "Ὅμοιον ὡς εἰ" Vulgo ὅμοιον
 ὡς [γὰρ] εἰ. Illam vero particu-
 lam nesciunt Mfs.

Sectio ε.

n τί δὲ ταῖς κατὰ τὴν εἰμαρ-
 μένην;] Scribo, τί δ' ἐν τοῖς etc.
 vt infra, ἀλλ' ἔδδ' ἐν τοῖς κατὰ
 τύχην εὐκτέον. Sed iam editum
 video, τί δὲ τῶν κατὰ etc.
 Bene. sed monere oblitus est
 Cl. Vir vnde hanc lectionem
 habuerit. M.

ἡ εὐχὴ γελοιώτατον. Θάττον γὰρ ἂν τις βασιλέα
ἐπεισεν, ἢ τύραννον· τυραννικὸν δὲ ἢ εἰμαρμένη, καὶ ἀδέ-
σποτον, καὶ ἀμετάσρεπτον^ο. Ἡ, καθάπερ ψάλλον ἐμβάλ-
λυσσα ρ ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἀγέλαις, βία σπα, καὶ προσ-
αναγκάζει συναπονεύειν ταῖς αὐτῆς ἀγωγαῖς ρ· ὡς Συρα-
κυσίους Διονύσιος, ὡς Πεισίστρατος Ἀθηναίσις, καὶ Περίαν-

preces: facilius enim regem flexeris, quam tyrannum;
tyranno enim simile est fatum, nec superiorem agnoscit,
nec mutari potest. Hoc fraenum humano gregi iniicit,
quo violenter eos trahit, cogitque parere trahenti; sicut
Syracusios Dionysius, Athenienses Pisistratus, Corinthios
Perian-

^ο ἀμετάσρεπτον.] Sic Reg. et
Harleian non ἀμετάσρεπτον, vt
vulgo.

ρ ἢ καθάπερ ψάλλον ἐμβάλ-
λυσσα] Muta Spiritum lenem in
asperum, ἢ, quod, sc. εἰμαρμένη,
fatum. Hic quoque editur,
ἢ, et ψάλλον pro ψάλλον, opi-
nor ex Codicibus. nam iterum
filet *Dauisius*. M.

ρ [συναπονεύειν] ταῖς αὐτῆς
[ἀγωγαῖς.] Vulgo ἀναγαῖς. Sed
aptior videbatur ea lectio,
quam suppeditauit Harleian.
Quod autem *συναπονεύειν* Hein-
sio placet, id quidem temere
factum; nam nihil opus est
vt a Mss. abeamus. Thucy-
dides lib. VII. pag. 544. B.
καὶ τοῖς σώμασιν ἴσα τῇ δόξῃ
περιδεῶς [συναπονεύοντες]. Eadem
verba laudat Dionysius Hali-
carnassensis Iudic. de Thucyd.
Hist. cap. XXVI. p. 243. ed.
Oxon. Quin et *συναπονεύειν*
Pollux IV. 95. agnoscit, licet
eius vim non recte ceperit in-

terpres. Hinc ἀπονεύσεις sunt
propensiones. Vide sis Orige-
nem περὶ εὐχῆς §. XVII.

Ibid. ταῖς αὐτῆς ἀγωγαῖς,)
Scripsit, opinor, ἀγωγαῖς, ducti-
ctibus, tractibus; vt in meta-
phora persistet a *Brutis* anima-
libus, quae *fraenis* et *vi* co-
guntur, et trahuntur. Diss.
XIX. τέχνην δὲ τὴν ἀνθρώπινον
(vel τὴν μαντικὴν) σπῶσαν ἡμᾶς
ἐπὶ τὴν ἈΓΩΓΗΝ τῆς εἰμαρ-
μένης· quae in eodem argu-
mento versantur. Diss. XXIII.
ad fin. ταῦτα ἀποφαίνει ἄνθρω-
πὸν ἀγαθόν, ἈΓΩΓΗ παθῶν ὑπὸ τῷ
λόγῳ, καὶ πειθαρχία πρὸς ἐπιτήμη-
ν ἐκείνου. μοχθηρία δὲ πρᾶγμα ἀκό-
σιον, ὑφ' ἡδονῆς ἐλκόμενον. vbi
ἀγωγή, πειθαρχία, et ἐλκόμενον,
eidem methaphorae referenda
sunt XXV, I. ἐξεῦρε δὲ μηχανὴν
ἐκείνῃς ἈΓΩΓΗΣ τοιάνδε τινά.
Vocem ἀγωγή (iussa) apud scri-
ptorem profaicum non saepe
inueneris, nisi fallor. Quem
admodum conieceram habet
Harleianus, et haec Editio. M.

ρ Ζώγγε!

δρος Κορινθίαις, καὶ Θρασύβηλος Μιλησίαις. Ἐν μὲν γὰρ δημοκρατία δύναται τι καὶ πειθῶ, καὶ εὐχῇ, καὶ Θεραπείᾳ, καὶ λιταῇ· ἐν δὲ τυραννίδι ἡ βία κρατεῖ, ὡς ἐν πολέμῳ.

Ζώγρει Ἀτρεὺς υἱὲ τ' σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα.

Τίνα τοίνυν ἄποινα δόντες τῇ εἰμαρμένῃ ἐκλυσόμεθα; ἑαυτὸς τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς δεσμῶ; τίνα χρυσόν; τίνα Θεραπείαν; τίνα Φυσίαν; τίνα εὐχὴν; ἀλλ' εἰδὲ ὁ Ζεὺς αὐτὸς εὔρατο παρ' ἐκείνης ἀποτροπὴν, ἀλλ' ὀδύρεται.

Ἔμοι ἐγὼν τ', ὅτε μοι Σαρπηδόνα Φίλτατον ἀνδρῶν

Μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενoitιάδαο δαμῆναι.

Τίνι Θεῶν εὔχεται ἢ ὁ Ζεὺς ὑπὲρ τῆς παιδός; Καὶ ἡ Θεὸς τις βοᾷ.

Ἔμοι ἐγὼ δειλὴ κ', ἄμοι δυσαριστοκεία.

Τοῖστο χρεῖμα ἢ εἰμαρμένη, Ἄτροπος, καὶ ἡ Κλωτῶ, καὶ ἡ Λάχεσις γ' ἄτρεπτον, καὶ ἐπικεκλωσμένον, καὶ

Periander, Thrasibulus Milesios. In populari enim statu aliquid suada potest, aliquid preces, obsequium, et supplicatio; in tyrannide vis regnum obtinet, ut in bello.

Hunc precor, Atride, conserva, et praemia posce.

Quae igitur fato persoluemus praemia, ut necessitate eius nos expediamus et vinculo? quod aurum? quod obsequium? quam victimam? quas preces? cum nec Iupiter ipse inuenerit, quo eam auerteret, sed hoc modo lamentetur:

Hei mihi, quod charum nobis Sarpedona natum

Fata Menoetiadae manibus voluere necari.

Ad quem, quaeso, Deorum preces pro filio fundit Iupiter? Et Thetis exclamat:

Hei mihi, cui natus pariter praestansque miserque.

Tale est fatum, Atropos, Clotho, ac Lachesis, immutabile, semel defini-

τ' Ζώγρει Ἀτρεὺς υἱὲ,] Iliad. ζ'. 46.

ς ἐκλυσόμεθα] Vulgo ἐκλυσώμεθα, refragantibus Mss.

τ' Ἔμοι ἐγὼν, Iliad. π'. 433.

ἢ Τίνι Θεῶν εὔχεται] Sic uterque codex, vulgo τί Θεῶν εὔχεται.

κ' Ἔμοι ἐγὼ δειλὴ,] Iliad. ζ'. 54.

γ' Ἄτροπος, καὶ ἡ Κλωτῶ, καὶ ἡ Λάχεσις,] Repone, ἢ Ἄτροπος, amittebatur articulus in praecedenti eadem litera. M.

N 4

ς ἄτρε-

διελιχὸς z τῆς ἀνθρωπίνης βίης. Πῶς ἂν ἐν τῇ
εὐξαιτο ἀπαραιτήτῳ εἰμαρμένῃ;

5. Ἀλλ' ἔδὲ ἐν τοῖς κατὰ τύχην εὐκτέον, καὶ
πολὺ μᾶλλον ἐνταῦθα ἐκ εὐκτέον. ἔδὲ γὰρ ἀνοήτῳ
δυνάτῃ a διαλεκτέον, ἐνθα ἔ βέλευμα, ἔδὲ κρείσις,
ἔδὲ ὄρμη σίφρων οικονομεῖ τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ὄργῃ, καὶ
Φορᾷ, καὶ ἄλογοι ἔξεισι b, καὶ ἐμπληκτοὶ ὄρμη, καὶ
ἐπιθυμιῶν διαδοχά. Τοῖστον ἢ τύχη, ἄλογον, ἐμ-
πληκτον c, ἀπροόρατον, ἀνήκοον, ἀμάντευτον, εὐρίπῃ
δίκην μεταρρέον, περιφερόμενον, καὶ ἔδεμιάς ἀνεχόμε-

definitum, cui credita est humana vita. Cur ergo, cum inexora-
bile sit fatum, quisquam illi supplicet?

6. At neque, quae a fortuna deueniunt, precibus pe-
tenda sunt, et multo quidem minus quam reliqua: nec enim
cum principe infano agendum est, ubi nec consilium, nec iu-
diciū nec temperatus affectus; sed furor, sed rationis ex-
pers habitus, sed infani motus animi, perpesque libidinum
vicissitudo, summae praesunt rei. Talis est fortuna, sine ra-
tione, infana, improuida surda, nullis diuinationibus obno-
xia; sed quae, Euripi instar, refluit ac impellitur, nec vlla
guber-

z ἀτρεπτον, καὶ ἐπιχειλωσμένον, καὶ διελιχὸς] His vocibus noster
ad etymologiam respicit eo-
rum, quae Parcis imponeban-
tur, nominum. Vide sis scri-
ptorem de mundo cap. VII. et
scholiam ad Euripidis Orest.
v. 12. Alciphron. lib. I. Epist.
25. Ἐνεργὸς γὰρ ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη,
καὶ τὸ πεπρωμένον ἀφικτον. Lege
ἐνεργὸς γὰρ ἡ [εἰμαρμένη,] καὶ τὸ
πεπρωμένον etc.

Sectio 5.

a [ἔδὲ] γὰρ ἀνοήτῳ δυνάτῃ] Ita
Reg. et Harleian. vulgo ἔ γὰρ.
Ibid. ἔ γὰρ ἀνοήτῳ etc.] For-
te, ἔδὲ γὰρ. Et ita Codices. M.
b καὶ ἄλογοι ἔξεισι.] Immo
ὄρέξεισι, vt Diff. XXXV. ad fin.

καὶ ἐπιθυμία δημόδης μόνον, ἔδὲ
ὄρέξεισι ἄλογοι etc. M.

c ἄλογον, [ἐμπληκτον,] Vulgo
ἐμπληκτον. At renitentur Mls.

Ibid. ἄλογον, ἐμπληκτον,] Ve-
rius ἐμπληκτον, vt ante, ἐμπληκτοὶ
ὄρμη. quae vox (ἐμπληκτον) hic
repetitur, quemadmodum ἄλο-
γον, allusiuè ad praecedentia.
ἐμπληκτος est *insanus, furibun-
dus*: ἐμπληκτος, *terrefactus, atton-
nitus*. quae distinctio a Nostro
semper seruat, et fere ab
aliis bonis scriptoribus: tamen
in Lexicis significationes ha-
rum vocum confusae sunt, et
Glossarium reddit *ἐμπληκτος,
Attonitus*. Apud Lucianum
in *Hermot.* p. 517. male legi-
tur

νον κυβερνήτη τέχνης ^d. τί ἂν εἴ τις εὐξαιτο ἀσάτιω
 χρήματι, καὶ ἀνοήτῳ, καὶ ἀσαθμῆτῳ, καὶ ἀμίκτῳ;
 λοιπὸν δὴ μετὰ τὴν τύχην ἢ τέχνην. Καὶ τίς τέκτων
 εὐξεται περὶ κάλλους ἀρότρων, τὴν τέχνην ἔχων; ἢ τίς
 ὑφάντης περὶ κάλλους χλανίδος, τὴν τέχνην ἔχων; ἢ τίς
 χαλκεύς περὶ κάλλους ἀσπίδος, τὴν τέχνην ἔχων;
 ἢ τίς ἀριστεύς περὶ εὐτολμίας, τὴν ἀνδρείαν ἔχων ^e;
 ἢ τίς ἀγαθὸς περὶ εὐδαιμονίας, τὴν ἀρετὴν ἔχων;
 ζ'. Τί τοίνυν ἐστίν, ὑπὲρ ὅτε καὶ εὐξαιτο ἂν τις ^f

gubernatoris arte dirigitur. Cur igitur aliquis instabili, infanae, inaequali, proculque a congressu hominum remotae rei, preces commendet suas? Post fortunam sola ars restat. Quis autem faber pulchrum aratrum a Diis petat, artem cum habeat? quis textor amiculum pulchrum, artem cum habeat? quis faber ferrarius pulchrum clypeum, artem cum habeat? quis homo fortis animi praesentiam, artem cum habeat? quis bonus felicitatem, artem cum habeat?

7. Quid ergo, quod nec ad providentiam, nec ad fatum,

nec

tur ἐμπληκτον καὶ κυνικὸν pro ἐμπληκτον, *insanum*. Suidas: "Ἐμπληκτοι, μεμνηότες" et "Ἐμπληξίς, φόβος, Idem. Codices quoque habent ἐμπληκτον. M.

^d ἠδεμιᾶς [ἀνεχόμενον] κυβερνήτη τέχνης.] Vulgo ἠδεμιᾶς [ἀρχόμενον] κυβερνήτη τέχνης, vnde reposuit Hen. Stephanus, vt Hellenismo consuleret, ὑπ' ἠδεμιᾶς ἀρχόμενον κυβερνήτη τέχνης. Mss. vero lectionem dant, quae bene se habet, quamque Paccius etiam in suo codice videtur inuenisse.

Ibid. ἠδεμιᾶς ἀρχόμενον κυβερνήτη τέχνης.] Stephanus ὑπ' ἠδεμιᾶς. Proprius erat, ἠδεμιᾶς ἀνεχόμενον — non admittens artem gubernatoris. sic mox: ἠδεμιᾶς ἀνέξεται θεὸς εὐχομένε τὰ καὶ εὐκτα. Diss. XXXVI. καὶ τῶν

ἄλλων μυρίων κακῶν ἀνέχονται οἱ ἄνθρωποι. ita passim. Hanc coniecturam confirmant libri scripti. M.

^e τὴν [ἀνδρείαν] ἔχων;] Vulgo τὴν [τέχνην] ἔχων; Sed Reg. et Harl. lectionem, quam recepi-mus, exhibent, eamque Dan. Heinsius suo probavit suffragio.

Ibid. τὴν ἀνδρείαν ἔχων] Ita Codices, pro τὴν τέχνην. quae mutatio facta est ab ipso Maximo in Recensione operis. M.

Sectio ζ'.

^f καὶ εὐξαιτο ἂν τις] Abundare videtur ἂν, nisi pro καὶ legas καὶ. sed delendam puto. sic Diss. XII. ὡς καὶ ἐπιφθέγγαιτό τις τῷ γενναίῳ ἀνδρὶ etc. Scripsit in Prima Edit. ὑπὲρ ὅτε εὐξαιτό ἂν τις. in Secunda: ὑπὲρ ὅτε καὶ εὐξαιτό τις. Inde forte haec duplex

τοῖς θεοῖς, ὃ μὴ προνοίας ἔχεται ἢ εἰμαρμένης,
ἢ τέχνης, ἢ τύχης; κρήματα αἰτεῖς; μὴ ἐνόχλει θεοῖς,
ἔδεν αἰτεῖς τῶν καλῶν μὴ ἐνόχλει τῇ εἰμαρμένῃ, ἔδεν
αἰτεῖς τῶν ἀναγκαίων μὴ ἐνόχλει τῇ τύχῃ, ἔ γάρ τοῖς
δεομένοις δίδωσι μὴ ἐνόχλει τῇ τέχνῃ, ἀκείεις γὰρ
Μενάνδρου λέγοντος,

οὐ πάνυ τι γηράσκουσιν ἢ αἱ τέχναι καλῶς,
ἂν μὴ λάβωσι προσάτην Φιλάργυρον.

οὐκ ἔχει δὲ ὧδε; χρηστὸς εἶ; μετὰ θς τὸν τρόπον,
εὖξαι μοχθηρίας, ἐπιτήδευσον τὸ πρᾶγμα, καὶ πλῆ-
τον λάμβανε^ι, ποροβοσκῶν, ἢ καπηλεύων, ἢ λιχί-^ο

nec ad artem spectat, nec ad fortunam, petendum a Diis re-
linquitur? Opes petis? noli Deos obtundere, nihil boni petis:
noli fatum obtundere, nihil necessarii petis: noli fortunam
obtundere, nec enim subuenit egentibus: noli artem obtun-
dere, Menandrum namque dicentem audis,

Videbis artes haud diu senescere,
Nisi magistro sint avaro subditae.

An non ita res se habet? Vir bonus es? mores tuos muta, frau-
des strue, improbitatem cole, ea res curae sit tibi, lucri causa
leno esto aut caupo, praedo aut veterator, perfidus aut syco-
phanta,

duplex Lectio in Contextu.
Vide tamen XVII. II. M.

ἢ ὃ μὴ προνοίας [ἔχεται,] Vul-
γο ἔχοιτο, quod nolunt Reg.
et Harleian.

ἢ οὐ πάνυ [τι] γηράσκουσιν —
[ἂν] μὴ λάβωσι] Vulgo τοι et ἐάν,
quorum vtrumque metro repu-
gnat, prius etiam Mss. Ad
Platonis Phaedon. §. I. et Bu-
daeum Comment. L. G. p. 771.
Hi porro versus ex Menandri
Hymnide desumpti sunt, ut
patet ex Stobaeo Serm. LIX.
p. 382. Rem ipsam illustrabit
Xenophon. Oecon. I. 22.

Ibid. οὐ πάνυ τοῖ γηράσκουσιν]

Legendum ex metro, οὐ πάνυ
τι. sic XXVI. μισθοφόρῳ ἢ πάνυ τι
εὐτυχεῖ. et μοχ πάνυ τι ἐπιχωριά-
σαι et XXVIII. ἢ πάνυ τι ἀκείειν
ἐπιτήδειά. Vide Herodianum
III. 35, 36. et Lucianum Ne-
cyon. p. 334. Ob eandem
causam legendum quoque ἂν
μὴ, pro ἔάν μὴ. M.

ἢ οὐκ ἔχει δὲ ὧδε; χρηστὸς εἶ;
μετὰ θς τὸν τρόπον, εὖξαι μοχθη-
ρίας, ἐπιτήδευσον τὸ πρᾶγμα, καὶ
πλῆτον λάμβανε,] Locus est cor-
ruptus, ut docent Mss. qui se
sic habent, ὁ δὲ χρηστὸς ἦν, με-
τὰ θς τὸν τρόπον, εὖξαι μοχθηρίας,
ἐπιτήδευσον τὸ πρᾶγμα, καὶ ἢ πλῆ-
τον

μενος, ἢ πανουργῶν, ἢ ψευδομαρτυρῶν, ἢ συκοφαν-
τῶν, ἢ δωροδοκῶν. Νίκην αἰτεῖς; ἢν δύνασαι λαβεῖν,
ἐν πολέμῳ μὲν παρὰ μισθοφόρον, ἐν δικαστηρίῳ δὲ παρὰ
συκοφάντη. Ἐμπορίαν αἰτεῖς; ἢν δίδωσι ναῦς, καὶ θά-
λαττα, καὶ πνευμάτων φορὰ^k. ἀγορὰ πρόκειται, ὄνιον
τὸ χρῆμα. Τί τοῖς θεοῖς ἐνοχλεῖς^l; μηδὲν τὸ παρὰ τὴν
ἀξίαν φοβηθῆς^m, καὶ πλατῆσεις, κἂν Ἴππόνικος ᾗςⁿ νική-
σει, κἂν Κλέων ᾗςⁿ αἰρήσει, κἂν Μέλιτος ᾗςⁿ. Ἐὰν δὲ εἰς τὰς
πρὸς τὸς θεὸς παρελθῆς εὐχὰς, εἰς δικαστήριον παρελήλυ-

phanta, precio aequum bonumque peruerte. Victoriā pe-
tis? hanc in bello a stipendiario milite, in iudicio impetrabis
a sycophanta. In mercatura petis aliquid? hoc naus, et
mare, ventorumque tibi perficient flamina, fortuna praeterea
patet, venale est quod petis. Quid Deos obtundis? hone-
stati renuncia, ditesces; siue Hipponicus sis, superior euades;
siue Cleo aut Melitus, obtinebis. Quod si ad orandum acces-
feris

τον καὶ πρᾶγμα λαμβάνεις. Sen-
sus non incommodus exsurget,
si reponatur [Συ] δὲ χρυσός [ἀν]
μετάθετον τὸν τρόπον, εὐξαιό μοχθη-
ρίας, ἐπιτήδευσον τὸ πρᾶγμα, καὶ πλα-
τῶν, καὶ πρᾶγμα λαμβάνεις πορνοβο-
σκῶν, etc. Simile est illud He-
siodi Op. et Dier. L. I. v. 270.

Νῦν δὲ ἐγὼ μὴτ' αὐτὸς ἐν ἀν-
θρώποισι δίκαιος

εἶην, μὴτ' ἐμὸς υἱός, ἐπεὶ κακὸν,
ἄνδρα δίκαιον

ἔμμενοι, etc.

Vide Iuvenalem Satyr. I. 73.

Ibid. Ὅσκι ἔχει δὲ ᾧδε; χρη-
τὸς εἶ; — εὐξαιό μοχθηρίας, etc.]

Codices, Ὅσκι δὲ χρυσός ἦν, et μοχ-
θηρίας. Forte, εἰ δὲ χρυσός ᾗς,
μετάθετον τὸν τρόπον τὴν εὐξαιό μοχθηρίας
ἐπιτήδευσον τὸ πρᾶγμα etc. Sed,
nisi fallor, omnia hoc loco tur-
bata sunt ex Lectionibus vtrius-
que Editionis confusis. M.

k καὶ πνευμάτων φορὰ;] Vel
φορὰ. Quae sequuntur, ἀγορὰ
πρόκειται, ὄνιον τὸ χρῆμα, repe-
tuntur Diff. XXXIII. 8. M.

l τί τοῖς θεοῖς ἐνοχλεῖς;] Sic
Mss. quod Heinsius etiam de
Regio monuit. Vulgo, τί τὸ
θεοῖς ἐνοχλεῖν; Haud bene.

m μηδὲν [τὸ] παρὰ τὴν ἀξίαν]
Vulgo μηδὲν τῶν. At vterque
codex, vt edidimus.

n καὶ πλατῆσεις, κἂν Ἴππόνικος
ᾗς νικήσει, κἂν Κλέων ᾗς αἰ-
ρήσει, κἂν Μέλιτος ᾗς. Vulgo
καὶ πλατῆσεις κἂν Ἴππόνικος ᾗς,
νικήσει κἂν Κλέων ᾗς, αἰρήσει
κἂν Μέλιτος ᾗς. Inconcinne
prorsus; nos igitur, Heinso
praeunte, veram distinc-
tionem posuimus. Hipponicus
certe ditissimus fuit. Vide Iac.
Perizonium ad Aeliani V. H.
XIV. 16.

• εὐχὰς

Θας ἀκριβὲς καὶ ἀπαραίτητον ἔδειξ ἀνέξεταί σε Θεός ὁ
 εὐχομένους τὰ μὴ εὐκτά, ἔδδὲ δώσει τὰ μὴ σοι δοτά. Ἐξ-
 τασῆς καὶ λογισῆς ἐφῆσθη ταῖς ἐκάστω εὐχαῖς πικρὸς,
 εὐθύτων τῶ τῆ συμφύροντος μέτρῳ τὰ σά· ἔδδὲ αὐτὸν
 μεταχειριῆ ῥ ἀναβιβασάμενος ὡσπερ εἰς δικαστήριον
 τὰς ὀρέξεις τὰς σὰς ἐλεεινὰ φθεγγομένας, οἴκτειρον

feris Deum, iudicium intras feuerum et inexorabile: nec enim peti, quae petenda non sunt, vllus ferat Deus; nec quae danda non sunt, daturus est. Inquirat atque examinat singulorum preces austere, et ad vtilitatis normam dirigit tua; nec aditum praebet, vt vulgo fit in iudiciis, cupiditatibus hominum, quamuis lamententur, quamuis misericordiam implorent,

ο ἔδειξ ἀνέξεταί [σε] Θεός
 Vulgo deest vox penultima, quam fide Mss. nostro restitimus.

ῥ αὐτὸν μεταχειριῆ] Vulgo αὐτὸς μεταχειριεῖ, repugnantibus tam sensu quam codicibus.

Ib. ἔδδὲ αὐτὸς μεταχειριεῖ etc.] Nec aditum praebet, ut vulgo fit in iudiciis, cupiditatibus hominum etc. Itavertit Vir fumus. Doctos interpretes corrupta Auctorum Veterum loca vix possunt latere. Vtinam loca istiusmodi nota aliqua, vel verbo tantum, insignirent. e re Literarum, et Lectoris commodo, hoc foret maxime. quemadmodum hic factum oportuit. clare enim legendum, vt constet sensus, ἔδδὲ αὐτὸν μεταχειριῆ ἀναβιβασάμενος etc. neque illum (Deum) flectes si produxeris etc. Adluditur ad morem reorum, qui producebant coram tribunali, et adscendere faciebant (ἀνε-

βιβασαντο) liberos suos paruos, et vxores, et cognatos, flentes et fordidos, vt misericordiam commouerent, et Iudices flecterent, eorumque animos tractarent, et quasi manu ducerent ad se absolueudos. Hoc est μεταχειρίζεσθαι. Galli dicerent *menager*, pertractare animos hominum, et excipere eorum voluntates, Cicero de Orat. II. 8. Rem notissimam ex vtriusque linguae Oratoribus, clariorem faciet Nostri locus Diff. IX. 3. de Socrate: καὶ μετὰ τῆτο, τελευτῶν, τὴν Ἐανόπιπην ἈΝΑΒΙΒΑΣΑΜΕΝΟΣ κωκύουσαν, καὶ τὰ παιδία κλαυθμυρίζόμενα, διὰ τῶτων ἀπάντων ΜΕΤΕΧΕΙΡΙΣΑΤΟ τῆς δικασίας, καὶ ἀπεψυφίσαντο αὐτῆ, καὶ οἴκτειραν, καὶ ἀφῆκαν; vide X. 3. XXXII. 2. Temperare hoc vocat Horatius: *Libertusue senem delirum* TEMPERET: μεταχειρίζεται. Quemadmodum coniecram exhibent Mss. M.

ο οἴκτειρον

βρώσας ^η, πολλὴν τὴν κόων καταχεομένης τῆς κεφαλῆς ^ι, εἰ δὲ ἔτω τύχοι, καὶ ὄνειδιζέσας τῷ θεῷ,

εἴ ποτέ τοι ^ς χαριέντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα.

ἀλλ' ὁ θεὸς λέγει, εἰ ἀγαθὰ ἐπὶ ἀγαθῷ αἰτεῖς ^ι, λάμβανε, εἰ ἄξιός ἂν αἰτεῖς. Ταῦτα ἔχοντί σοι ^ι ἔδ' ἐν εὐχῆς δεῖ, λήψη καὶ σιωπῶν.

plorent, quamvis multum pulveris capiti inspergant, et, quod interdum fieri solet, Deo exprobrent,

Si quando tua circum limina cinxi.

Dicit enim Deus, si bona bono fine petis bonus ipse, accipe, siquidem es dignus. Haec si petas, nihil precibus opus est, etiam tacendo accipies.

8. Atqui

^η οἰκτεῖρον βρώσας,] Vulgo οἰκτεῖροι βρώσας. Nos Mss. Reg. et Harl. morem gessimus. Sic et Paccius in suo codice legit, quod ostendit eius interpretatio.

^ι πολλὴν τὴν κόων καταχεομένης τῆς κεφαλῆς,] Hoc in luctu et moerore fieri solitum. In rebus similibus eodem modo, quo Maximus, loquitur Heliodorus Aethiop. lib. I. p. 23. et lib. IV. p. 197. Ovidius Metam. VIII. 528.

Pulvere canitiem *genitor*
vultusque seniles

Foedat humi fusus.
Seneca Troad. v. 84.

Per colla fluant

Moesta capilli repido Troiae
Pulvere iurpes.

Sic et v. 101. Hic autem mos orientis incolis, aequae ac Graecis et Latinis, fuit usitatus. Vide sis Grotium in Apocalypf. XVIII. 19. Kirchmannum de Fun. Rom. II. 12. Feithium A.

H. III. 15. et N. Heinsium ad Claudiani Rapt. Prof. III. 177. Adeantur etiam Sulp. Severus Dial. II. 3. et Eusebius H. E. v. 28.

^ς εἴ ποτέ τοι] Iliad. A. 39.

^ι ἀλλ' ὁ θεὸς λέγει, [εἰ ἀγαθὰ] ἐπὶ ἀγαθῷ αἰτεῖς,] Sic in suo codice legisse videtur Paccius. At Reg. et Harleian. dant, ἀλλ' ὁ θεὸς λέγει, ἐπὶ ἀγαθῷ αἰτεῖς. Unde forsitan scribendum, ἀλλ' ὁ θεὸς λέγει, [ἐπεὶ ἀγαθὰ] αἰτεῖς, reliquis omissis.

Ibid. εἰ ἀγαθὰ ἐπὶ ἀγαθῷ αἰτεῖς] Reg. et Harl. ἐπὶ ἀγαθῷ αἰτεῖς, omissis istis εἰ ἀγαθὰ. quae est vera et ultima scriptura Maximi, modo pingas Notam Interrogationis post αἰτεῖς. M.

^ι ταῦτα [ἔχοντί] σοι] Vulgo ἀρχόντι, ex quo αἰτῶντι facit Heinsius. Sed hoc immerito factum, nec repudianda videtur codicum lectio, quam repraesentamus, nisi malis ταῦτα ἔχοντί σοι.

Sectio

ἢ. Ἀλλὰ Σωκράτης εἰς Πειραιᾶ κατῆει προσευξόμενος ^x τῇ Θεῷ, καὶ τὰς ἄλλας προετρέπετο, καὶ ἡ ὁ βίος Σωκράτει μετὸς εὐχῆς ^y. καὶ γὰρ Πυθαγόρας ἠύξατο, καὶ Πλάτων, καὶ ὅσις ἄλλος Θεοῖς προσήγορος ^z. Ἀλλὰ σὺ μὲν ἠγῆτῃ τῆ Φιλοσόφου εὐχὴν αἴτησιν εἶναι τῶν ἔ παρόντων· ἐγὼ δὲ ὁμιλίαν καὶ διάλεκτον πρὸς τὰς Θεὰς περὶ τῶν παρόντων, καὶ ἐπίδειξιν τῆς ἀρετῆς. Ἡ, οἶσι, τῆτο εὐχέτο ὁ Σωκράτης, ὅπως αὐτῷ χεῖματα γένοιτο, ἢ ὅπως ἀρξῆ Ἀθηναίων;

8. Atqui dices, in Piraeum ibat Socrates, ut preces suas Deae offerret, aliosque idem ut facerent, monuit; nec aliud est Socratis vita, quam preces perpetuae: etiam Pythagoras precatus est, ac Plato, et quisquis alius lubenter salutaret Deos. At tu, Hercules, preces philosophi votum eorum, quae non habet, esse existimas; ego nihil aliud quam orationem esse puto, quam colloquium cum Diis de bonis praesentibus, testimoniumque virtutis. Nisi forte diuitias, aut Atheniensium magistratum, petiisse existimas Socratem: ne Di firint. Ille

Sectio 4.

^x Σωκράτης εἰς Πειραιᾶ κατῆει προσευξόμενος] Respicit ad Platonis de Rep. lib. I. p. 409. D.

Ibid. Ἀλλὰ Σωκράτης etc.] Adludit ad initium libri primi De Republica: Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ — προσευξόμενός τε τῇ Θεῷ etc. vbi per τῇ Θεῷ Dianam intelligit S. Athanasius Orat. contra Gent. p. 12. Ὁ Πλάτων εἰς τὸν Πειραιᾶ μετὰ Σωκράτους κατέρχεται, τὴν ἀνθρώπων τέχνην πλασθεῖσαν Ἀρτεμιν προκυνήσων. Dupliciter erravit Pater sanctissimus, τῇ Θεῷ enim est Mineruae, non Dianae. neque Plato dicit se descendisse cum Socrate: sed ipse Socrates est, qui ista loquitur. Plato enim

per totum istud opus in sua Persona non inducitur. M.

^y ὁ βίος [Σωκράτει] μετὸς εὐχῆς] Ita Reg. et Harleian. non Σωκράτης, ut vulgo.

^z Θεοῖς προσήγορος] Ὅσις ἄλλος Θεοῖς προσήγορος, non est, quisquis alius Deos libenter salutaret; sed quisquis alius Diis coniunctus vel amicus, et quasi οικεῖος: vnde προσήγορα et μαχομένα opponuntur a Synesio De Insomni. p. 97. καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ (κόσμῳ) μέρη μέρεσι προσήγορα καὶ μαχομένα. Porphyrius περὶ Ἀποκ. II. 46. πάρεστιν ἢ ταύτη Φίλη καὶ προσήγορος δύναμις δι' ὁμοιότητα, καὶ οικειότητα. et ita sect. 53. eiusd. libri. M.

πολλῶν γε καὶ δεῖ. Ἄλλ' εὔχετο μὲν τοῖς θεοῖς, ἐλάμβανε δὲ παρ' ἑαυτῶν, συνεπινευόντων ἐκεῖνων, ἀρετὴν ψυχῆς, καὶ ἡσυχίαν βίης, καὶ ζῶν ἄμεμπτον, καὶ εὐελπίην θάνατον, τὰ θαυμασὰ δῶρα, τὰ θεοῖς δοτά ^a. Ἐὰν δέ τις παρὰ μὲν τῆς γῆς εὐπλοῖαν αἰτῇ, παρὰ δὲ τῆς θαλάττης εὐκαρπλίαν, καὶ παρὰ μὲν ὑφάντη ἀροτρον, παρὰ δὲ τέκτονος χλανίδα, ἀπεισιν ἀτελής, καὶ ἀδωρός, καὶ ἀτευκτος. ὦ Ζεῦ, καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ Ἄπολλον, ἐθῶν ἀνθρωπίνων ἐπίσκοποι ^b, φιλοσόφων ὑμῖν μαθητῶν δεῖ, οἳ τὴν ὑμετέραν τέχνην ^c ἐρῶμέναις ψυχαῖς ὑποδεξάμενοι ἄμητον βίην ^d καλὸν καὶ εὐδαίμονα ἐκκαρπώσον-

Ille virtutem animi, tranquillitatem vitae, mores inculpatos, plenam fiducia mortem, bona praeclara, et quae libenter donare Dii solent, ab illis petebat, quae deinde a semet, illis concedentibus, sumebat ipse. Quod si quis a terra navigationem petat prosperam, a mari fructus vberes, a textore aratrum, penulam a fabro, inanis, indonatusque abibit, repulsam feret. O Iupiter, Minerua, et Apollo, morum inspectores humanorum, non alios profecto, quam philosophos habere vos discipulos decebat, qui artem vestram magno exciperent animo, ac pulcherrimam plenaeque felicitatis messem

^a τὰ θεοῖς δοτά.] Sic Mfs. Rescripserim vero τὰ θεοῖς δοτά. Vulgo τοῖς θεοῖς δοτά.

^b ἐθῶν ἀνθρωπίνων ἐπίσκοποι.] Opinor ἡθῶν, affectuum animi humani inspectores. M.

^c τὴν ὑμετέραν τέχνην] Clarius et accuratius scripisset, τὴν ὑμετέραν σπορὰν vel γεωργίαν. vide enim quod sequatur; ἀλλ' ἐστὶ σπάνιον τὸ τῆς ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΑΤΤΗΣ χρῆμα. sed rara est ΗΑΕC agricultura. Quaenam ΗΑΕC agricultura, si nulla mentio γεωργίας in praecedentibus facta fuerit? τέχνη enim

per se non denotat agriculturam; neque ἄμητος (messis) consequentia est τέχνης simpliciter, sed σπορᾶς vel γεωργίας. Sed desino, ne irriter eos, quibus, in Veterum scriptis, τὰ κείμενα sunt omnia protenus alba. M.

^d ἄμητον βίην] Vulgo βίον. Absurde. Nos codicis Harleiani lectionem recepimus, et Heinsius ita reponendum statuit.

Ibid. ἄμητον βίον, καλὸν καὶ εὐδαίμονα ἐκκαρπώσοντα.] Βίον absurdum putat Cl. Editor: ergo reponit ex Harl. et Heinsii coniectura,

ταῖς ἀλλ' ἔσι σπάνιον μὲν τὸ τῆς γεωργίας ταύτης
 κρῆμα, μόλις δὲ καὶ ὄψε παραγιγνώμενον. Δεῖ γε μὴν
 τῶ σπανίᾳ τῆς καὶ ὀλίγῃ ἐναύσματος τῶ βίῳ ἄλλοτε
 ἐν ἄλλοις σώμασι φανταζομένῃς, ὡς ἐν νυκτὶ πολλῇ
 δεῖ φῶτος ὀλίγῃ τὸ γὰρ καλὸν ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει
 ἔχει πολὺ, φιλεῖ γε μὴν πρὸς τῶ ὀλίγῃ τῆς σώζεσθαι
 τὰ πάντα. Ἄν δ' ἐξέλῃς τῶ βίῳ φιλοσοφίαν, ἐξείλες
 αὐτῶ τὸ ζώπυρον, τὸ ἔμπνευ, τὸ ζωτικόν, τὸ
 μόνον εὐχεσθαι ἐπιστάμενον ὡς ψυχὴν σώματος ἐάν
 ἀφέλῃς, ἐπηξας τὸ σῶμα ἰ. ὡς καρπὸς γῆς ἐάν

fem colligerent: at rarissima est haec agriculturae ratio; vix
 unquam, nec nisi fero, fructus eius proueniunt, nec eodem
 modo. Raro tamen hoc et exiguo in humana vita opus est
 fomite, sicut in multa nocte tenui luce; exiguum est enim in
 natura humana, quod pulchrum est, et tamen ab exiguo hoc
 conseruantur omnia. Quod si e vita tollis philosophiam, fo-
 mitem eius viuum tollis, ac spirantem; tollis id, quod solum
 precari

iectura, ἀμνητον βίου, Nequa-
 quam, o Doctissimi. βίον recte
 habet, et Appositue dicitur.
 quin et si βίου legatis, legen-
 dum quoque foret καλοῦ καὶ ἐν-
 δαιμόνος. Vide hunc locum Phi-
 lonis iudaei, qui βίον stabilit, et
 istud quod dixi in notula prae-
 cedenti egregie confirmat et il-
 lustrat, Περὶ Γεωργ. p. 129. οἱ
 ΓΕΩΡΓΙΑΣ μὲν ἀμνητοὶ ΨΥ-
 ΧΙΚῆς ἢ σπείρωσα καὶ φυτεύουσα
 τὰς ἀρετὰς, ΚΑΡΠὸν τρέπεται
 τὸν ἘΤΔΑΪΜΟΝΑ ΒΪΟΝ ἀπ'
 αὐτῶν, de Voluptatis sectatori-
 bus loquitur, vides καρπὸν βίου
 ἐνδαιμόνα, vt ἀμνητον βίον ἐνδαιμόνα.
 neque vnicus est hic locus in
 quo mira quaedam est συνει-

πτωσις in Senfu et Verbis Phi-
 lonis et Maximi. M.

e Δεῖ γε μὴν τῶ σπανίᾳ τῆς
 καὶ ὀλίγῃ ἐναύσματος τῶ βίῳ ἄλ-
 λοτε ἐν ἄλλοις σώμασι [φανταζο-
 μένῃς,] Vulgo, ἄλλοτε ἐν ἄλλοις
 σώμασι [φανταζόμενον.] Δεῖ γε
 μὴν τῶ σπανίᾳ τῆς καὶ ὀλίγῃ ἐν-
 αύσματος τῶ βίῳ. Nos scriptu-
 ram codicum ordinemque,
 quem seruant, exhibemus.
 βίος, hoc in loco genus huma-
 num denotat, de qua vocis
 potestate videas licet If. Ca-
 saubonum ad Athenaei XV. 5.
 Sic et Latinis *vita*. Adi I. Fr.
 Gronouium ad Phaedri lib. I.
 Prol. v. 4.

f ἐπηξας

ἀφέλης, τὴν γῆν ἐξέταμες ὡς ἥλιον ἡμέρας 8, τὴν ἡμέραν ἔσβεσας.

precari nouit: sicut corpori animam si demas, vitam abstulisti; sicut diei si solem, diem abstulisti.

Λ Ο Γ Ο Σ ΙΒ'.

τί ἐπισήμη ^h.

τί ποτ' ἐστὶ τῆτο, ᾧ διαφέρει ἄνθρωπος θηρίσ; καὶ τί ποτέ ἐστιν, ᾧ διαφέρει ἄνθρωπος θεός; Ἐγὼ μὲν οἶμαι θηρίων μὲν ἄνθρώπου ἐπισήμη κρατεῖν, θεῶν δὲ ἐλατῆσθαι μοχθηρία ⁱ. θεὸς μὲν γὰρ ἄνθρωπος σα-

DISSERT. XII.

Quid sit scientia.

Quid est, quod a bruto hominem distinguit? quid est, quod ab homine distinguit Deum? Ego reliquis animalibus antecellere scientia hominem iudico, imbecillitatis causa esse infra Deos; nam et homine sapientior Deus est, et reliquis plus

^f ἐπιζῆσας τὸ σῶμα ὡς καρπὸς γῆς ἐὰν ἀφέλης] Vulgo desunt hae voces, quas ex Reg. et Harl. Maximo restituiimus.

^g ὡς ἥλιον [ἡμέρας,] Canterus

mauult aέρος. At sol non in aere, sed in aethere collocatur. Nihil autem mutandum, cum dies suum luci solis ortum debeat. Vide supra Dissert. X. 1.

DISSERT. XII. vulgo XL.

^h τί ἐπισήμη.] Sicholemma concipiunt Mss. Vulgo τί [ἐστιν] ἐπισήμη. Hac autem de re quaerit Socrates apud Platonem in Theaeteto. Nihil tamen certi statuit, at definitiones refellit a Theaeteto propositas.

Sectionis α.

ⁱ θεῶν δὲ ἐλατῆσθαι [μοχθηρία] De morum vitio vel im-

Tom. I.

probitate non agitur, ut huc conuenire non videatur μοχθηρία. Forsan Maximus scripsit θεῶν δὲ ἐλατῆσθαι μαρία vel ἀμαρία.

Ibid. θεῶν δὲ ἐλατῆσθαι μοχθηρία.] Si quid Logica veri crepat, pro μοχθηρία hic audacter aio legendum σοφία. vide Rationem statim sequentem, quae hoc clare probat, neque, ut mihi

○